

Midrash Genesis Rabbah 56:4 (Palestine ~4th century)

וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי (בראשית כב, ז), בָּא לֹא סַמְאֵל אֶצֶל אָבִינוּ אַבְרָהָם אָמַר לִיהִ סָבָא
סָבָא אוֹבְדַת לְבָבָא, בְּן שְׁנַתָּן לָךְ לְמַאָה שָׁנָה אַתָּה הוֹלֵךְ לְשַׁחֲטוֹ, אָמַר לוֹ עַל מְנַת בְּן. אָמַר לוֹ וְאִם מְנַסָּה אוֹתָךְ
יוֹתֵר מִכֵּן אַתָּה יָכוֹל לַעֲמֹד, (איוב ד, ב): הִנֵּסָה דְבַר אֱלֹהִים תִּלְאַה, אָמַר לוֹ וַיִּתֵּר עַל דִּין. אָמַר לוֹ לְמַחֵר אוֹמֵר לָךְ
שׁוֹפֵד דָּם אַתָּה חָיִב שְׁשִׁפְכַת דָּמוֹ שֶׁל בְּנֵךְ, אָמַר לוֹ, עַל מְנַת בְּן. וְכִיּוֹן שְׁלֵא הוֹעִיל מִמֶּנּוּ כְּלוּם בָּא לוֹ אֶצֶל יִצְחָק,
אָמַר לוֹ בְּרָא דְעֵלּוּבְתָא, הוֹלֵךְ הוּא לְשַׁחֲטָךְ, אָמַר לוֹ עַל מְנַת בְּן. אָמַר לוֹ אִם בְּן כָּל אוֹתָן הִפְרָגוּזִיּוֹת שְׁעָשֶׂת אִמָּךְ
לְיִשְׁמַעְאֵל שְׁנֵאִיָּה דְבִיתָה יְרוּתָא, וְאַתָּה אֵינְךָ מְכַנִּיס בְּלִבְךָ. כִּד לֹא תִיעוּל מִיֵּלָא תִיעוּל פְּלָגָא, הִדָּא הוּא דְכְתִיב:
וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אָבִיו אָבִי, לְמָה אָבִי שְׁתֵּי פְעָמִים, כְּדִי שְׁיִתְמַלֵּא עֲלָיו רַחֲמִים. (בראשית כב, ז):
וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים, אָמַר לוֹ יִצְחָק לְהֵהוּא גְבָרָא דִּיגְעֵר בֵּיהּ, מְכַל מְקוֹם אֱלֹהִים יְרָאָה לוֹ הִשָּׂה בְנֵי, וְאִם
לֹא אַתָּה הִשָּׂה לְעֵלָה בְנֵי, (בראשית כב, ח): וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו, זֶה לְעַקֵּד וְזֶה לְעַקֵּד, זֶה לְשַׁחֲטוֹ וְזֶה לְשַׁחֲטוֹ.

And Isaac said to Avraham his father and he said "My father"

Samael came by our father Avraham and said to him,

"Grandfather, grandfather, you have lost your heart.

The son given to you in your hundredth year you are intending to slaughter?"

He said "even so."

Samael said "and if He tests you even further, will you be able to stand?" "Even more."

Samael said "If tomorrow He finds you guilty of murder, for spilling the blood of your son?"

He replied "Even so."

When Samael saw that he was getting nowhere with Avraham, he went by Yitzchak and said

"son of a brokenhearted woman, he is intending to slaughter you."

Yitzchak replied "even so."

Samael said

"If so then all of the beautiful garments that your mother made for you

will be inherited by your rival Ishmael, and this does not enter your mind?"

Although the entire thing did not enter, some of it did, as it says

And Yitzchak said to Avraham his father and he said "My father."

Why "father...father" two times? So that he might be filled with compassion.

He said: Here is the fire and here is the wood.

Avraham replied "God will rebuke that man.

In any case, *God will see a lamb for Himself*, my son.

And if not, then you are *the lamb for the offering my son*.

And the two of them walked on together.

This one to bind, this one to be bound. This one to slaughter, this one to be slaughtered.

RaSHI (Rabbi Shlomo Yitzchaki, 1040-1105CE, Troyes, France)

יְרָאָה לוֹ הִשָּׂה. כְּלוּמַר יְרָאָה וַיִּבְחַר לוֹ הִשָּׂה, וְאִם אֵין שָׂה, לְעוֹלָה בְּנֵי.

וְאִם עַל פִּי שְׁהַבִּין יִצְחָק שְׁהוּא הוֹלֵךְ לְהַשְׁחִט,

וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו. בְּלֵב שְׁוָה:

God will see for Himself a lamb

That is to say: *Will see* and will choose *for Himself a lamb*.

And if there is no lamb, then *for the offering, my son*.

And even though Yitzchak understood that he was walking to be slaughtered,

the two of them walked together. With the same heart.

Rabbi Avraham ibn Ezra (Spain/France/England 1089-1164 CE)

ורבותינו ז"ל אמרו שהיה יצחק כאשר נעקד בן שלשים ושבע שנים. ואם דברי קבלה נקבל. ומדרך סברא אין זה נכון. שהיה ראוי שתהיה צדקת יצחק גלוי ויהיה שכרו כפול משכר אביו שמסר עצמו ברצונו לשחיטה ואין בכתוב מאומה על יצחק. ואחרים אמרו שהיה בן חמש שנים גם זה לא יתכן בעבור שישא עצי העולה. והקרוב אל הדעת שהי' קרוב לייג שנים. והכריחו אביו ועקדו שלא ברצונו והעד שאביו הסתיר הסוד ממנו ואמר אלהים יראה לו השה כי אילו אמר לו אתה העולה יתכן שיברח

And our sages of blessed memory said that Yitzchak was 37 years old when he was bound;
and if these are words of tradition then we accept them.

But from the standpoint of common sense, it is not correct.

For if so, then the righteousness of Yitzchak should have been emphasized,

and his reward double that of his father, for he gave himself freely to be slaughtered.

But there is nothing in the scripture about Yitzchak.

And others have said that Yitzchak was five years old;

but this cannot be either, since he carried the wood.

And the most reasonable opinion is that he was about thirteen years old,

and his father forced him, and bound him against his will.

And the evidence is that his father concealed the secret from him, saying:

"God will see for Himself the lamb."

For if he had said to him "you are the offering," Yitzchak might have fled.

Don Isaac Abarbanel, (Spain 1437-1508)

לא שהאמת הברור שיצחק לא ידע דבר מכוונת אברהם כי הוא לא גלה לו מפחדו שיצחק בהיותו בחור וטוב לא ימסור נפשו למות ויברח כאחד הצבאים ולא יוכל הצדיק להשלים כוונתו ואולי שמפני זה העמיסו בעצי עולה ויתכן שקשר עליו המשא בקשר אמיץ. הנה יצחק בראותו שאביו עזב את החמור ושם על שכמו עצי העולה נצטרך לשאול ואיה השה כאומר התחשוב אבי שגם על שכמי תשים את השה מהמקום אשר תקחנו משם מאחר שאין אתנו חמור? לטוען עליו ומפני זה לא שאל יצחק את השאלה הזאת כשיצאו מביתם

The clear truth is that Yitzchak did not know anything of Avraham's intention.

For he did not reveal it to him for fear that Yitzchak, being good and strong,

would not give himself to die, but would flee like a deer,

and the *tsaddik* would not be able to complete his mission.

And perhaps for this reason he loaded the wood upon him,

and he may have tied it to him with a strong rope.

Behold it was only when Yitzchak saw that his father had left the donkey behind,

and had set the wood on him, that he needed to ask *Where is the lamb?*

As if to say "father, are you intending to place the lamb on my shoulder as well,

whenever you get it, because we no longer have the donkey to carry it?"

This is why Yitzchak did not ask his question when they first left home.

Kli Yakar (Rabbi Shlomo Efraim Lunshitz, 1550-1619 Lemberg, Prague)

ויאמר אבי וגו'. ולא אמר לו יצחק עדיין כלום, אלא קראו אבי ושתק, לפי שהרגיש יצחק שרצון אביו להעלותו לעולה וחשב אם כן אינו מרחם עלי כרחם אב על בנים ונהפך לי לאכזר, כי לא ידע עדיין שזה רצון בוראו, על כן קראו אבי לנסותו אם יעננו, שעדיין קבוע בלבו שהוא אביו, או אם כבר הסיחו מלבו כאילו אינו בנו, כי בזה רצה לידע מי יהיה הנשחט, וכאשר ענה לו הנני בני והורה לו שעדיין כל געגועיו עליו אי"ל אי"כ איה השה לעולה, ואי"ל אלהים יראה לו השה לעולה בני, לא אני בחרתי בך כי אם אלהים, ואני ואתה שנינו חייבים בכבודו אז וילכו שניהם יחדיו בכוונה אחת, לאפוקי עד הנה היו חלוקים בדעתם.

and he said "My father"

At this point, Yitzchak said nothing further to his father, but just said "my father," and then fell silent.

For Isaac sensed that his father intended to offer him up and thought to himself, "if so, then he no longer loves me the way a father loves his children, and has become cruel toward me."

For he did not yet know that this was the desire of his Creator.

Therefore he said to him "*My father*" to see how Avraham would reply and whether it was still fixed in Avraham's heart that he was Yitzchak's father, or if he had been removed from his heart, as though he were no longer his son.

For in this way, he sought to know who was to be slaughtered.

And only after he replied "*Here I am, my son*"

showing him that all his longings were still toward him, then he continued "If so, *where is the lamb for the offering?*"

And he replied "*God will see for Himself a lamb for the offering my son*"

It was not I who chose you, but rather God. And you and I both must honor Him.

Then *the two of them walked together.*

With a single intention. To clarify that until that moment their minds had been separate.

Haamek Davar (Rabbi Naftali Tzvi Yehuda Berlin, Volozhin, Russia 1817-1893)

ויאמר אבי.

ולא שאל מיד איה השה. באשר הרגיש דבר נפלא ולא מצא לב לשאול כי אם אחרי התבוננות על תשובת אביו אם יהא בסבר פנים יפות ואהבה. ע"כ כאשר ענהו הנני בני זהו תשובה מאהבה. עתה שאל לדעת:

and he said "My father" But he did not ask immediately "where is the lamb?"

Because he sensed something extraordinary,

but he could not find the heart to ask until after having reflected upon his father's answer, to see whether it was with a pleasant countenance and love.

Therefore when Avraham replied "*here I am, my son*" this was a reply out of love.

And here the love in the word "Hineni" is emphasized with the *dagesh* in the second *nun*, to hint at a second, continuing feeling.

"Behold here I am, just as I have always been loving you exceedingly, so too now, without any change."

Then Yitzchak asked his question.